

Täysistunto

Torstai 12.3.2026 klo 16.00—20.36

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 16 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 71/2025 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 2/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 2/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Tämän meille esittelee sieltä lakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Eerola. Olkaa hyvä.

Keskustelu

19.42 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kuten mainitsitte, esittelen nyt lakivaliokunnan yksimielisen mietinnön 2/2026 hallituksen esitykseen 71/2025. Kansankielellä tämä tunnetaan sinivilkkusabotaasina — jota ei tule sotkea Sini Sabotageen, joka on iskelmälaulaja. Tässä kyseisessä esityksessä rikoslain rikoksia viiranomaisia kohtaan koskevaa 16 lukua ehdotetaan muutettavaksi sillä tavoin, että lakiin lisätään poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamista koskeva rangaistussäännös. Rangaistavaa poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamisena on poliisin, ensihoidon tai pelastustoiminnan henkilökuntaa kohtaan kohdistuva väkivalta ja uhkaaminen sekä näiden toimijoiden välineistöön ja ajoneuvoihin kohdistuvat teot, kuten anastaminen — koskettaa myös koiria ja hevosia, joita näissä tehtävissä myös käytetään. Lisäksi rikoslakiin lisätään poliisi- tai hälytystoiminnan haittaamista koskeva rangaistussäännös. Poliisi- tai hälytystoiminnan haittaaminen on poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamista lievempi tekomuoto. Esityksen mukaisilla poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamista ja haittaamista koskevilla uusilla säännöksillä pyritään esityksen perustelujen mukaan tehostamaan yhteiskunnan reagointia poliisi- ja hälytystoiminnan henkilöstöön kohdistuneen väkivallan ja tällä väkivallalla uhkailun varalta sekä vahvistamaan täten siis poliisi- ja hälytystoiminnassa työskentelevien henkilöiden rikosoikeudellista suojaa.

Tässä esityksessä tuodaan esiin, että esimerkiksi ensihoitotehtävissä ei tyypillisesti käytetä julkista valtaa. Uudet poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamista ja haittaamista koskevat säännökset eivät pidä sisällään kriteeriä siitä, että tämä teko kohdistuu julkisen vallan käyttöön liittyvään virkatoimeen. Nämä uudet säännökset laajentavat täten säännöksen soveltamisalaa kuuluvien henkilöryhmien rikosoikeudellista suojaa.

Rikoslain 16 lukuun lisättävien säännösten tavoitteena on taata erityinen suoja poliisi- ja hälytystoiminnassa työskenteleville henkilöille väkivallan ja sen uhan varalta myös niissä tapauksissa, joissa tehtäviä ei hoideta virkasuhteessa tai siihen rinnastettavassa asemassa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2026 vp

sekä myöskin silloin, kun teon kohteena olevaan toimeen ei liity tämmöistä julkisen vallan käyttöä.

Näillä nyt ehdotetuilla uusilla säännöksillä pyritään esityksen perustelujen mukaan lisäksi painottamaan yhteiskunnallisesti merkittävien toimintojen eli tässä yhteydessä poliisin, pelastustoimen ja ensihoidon kulkuneuvoihin ja välineistöön kohdistuvien tekojen moitittavuutta. Ja äsken mainitsin myös ne koirat ja hevoset. Tavoitteena on turvata toiminnan häiriötön hoitaminen suojaamalla näiden toimijoiden tehtävien edellyttämää omaisuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Lakivaliokunta pitää esityksen tavoitteita erittäinkin perusteltuina. Kuten esityksen perusteluissa on tuotu esiin, on ehdotetussa säännöksessä kriminalisoitava toiminta kuitenkin pääosittain jo ennestäänkin rangaistavaa rikoslain 16 luvun perusteella sekä rikoslain yleisten rangaistussäännösten perusteella esimerkiksi pahoinpitelynä tai laittomana uhkauksena, vahingontekona, varkautena, moottorikulkuneuvon käyttövarkautena, ryöstönä tai vaikka tuhotyönä. Meidän valiokunnan saaman selvityksen perusteella lakivaliokunta katsoo tästä huolimatta olevan kuitenkin selvää, että yhteiskunnan kannalta tärkeän viranomaistoiminnan suojaamiselle on sellainen painava yhteiskunnallinen tarve, joka voi perustella asiaa koskevaa erityistä rikosoikeudellista lainsäädäntöä. Vaikka näiden ehdotettujen uusien rikostunnusmerkistöjen säätämisen taustalla oleva yhteiskunnallinen tarve ei kaikilta osin ole ehkä täysin ilmeinen, voidaan sääntelyn taustalla olevaa pyrkimystä oikeustilan selkeyttämiseen ja moitittavuuden korostamiseen tällä erilliskriminalisoinnilla pitää täysin perusteltuna.

Tässä yksimielisessä mietinnössään lakivaliokunta puoltaa esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä eräin huomioin. Valiokunta on mietinnössään kiinnittänyt huomiota muun muassa kokoontumisvapauteen ja korostaa, että ehdotettua sääntelyä tulkittaessa tulee ottaa huomioon perusoikeudet ja relevantti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tulkintakäytäntö erityisesti tämän kokoontumisvapauden osalta. — Kiitokset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

19.49 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Turvallinen yhteiskunta rakennetaan sillä, että ne ja he, jotka auttavat muita, voivat tehdä työnsä ilman pelkoa. Poliisi, pelastusvoimat ja ensihoito ovat yhteiskuntamme kantavia voimia. Ne ovat osa kansallista turvallisuutta, siksi on korkea aika varmistaa, että heillä on myös lainsäädännön tasolla vahva selusta.

Tämän esityksen on tarkoitus parantaa yhteiskuntamme auttajien rikosoikeudellista suojaa ja siten turvata heidän mahdollisuutensa tehdä tärkeää työtään ammattitaidolla. Esityksellä suljetaan aukko, joka on ollut olemassa liian pitkään. Ensihoitajat, jotka eivät virallisesti käytä julkista valtaa, eivät ole aiemmin nauttineet samaa rikosoikeudellista suojaa kuin poliisit, vaikka tekevät kriittistä työtä, usein samoissa tilanteissa. Lisäksi selkeytettäisiin poliisi- ja hälytystoiminnan vaikeuttamisen ja haittaamisen rangaistavuutta. Lain on oltava yhdenmukainen kaikille näissä vaikeissa tilanteissa sekä turvattava yhteiskunnallisten auttajiemme turvallisuus.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on teko suojelijoidemme turvallisuuden puolesta. Muutosta on odotettu kauan. Monet ammattilaiset ovat tuoneet esiin, kuinka turvattomaksi työ on muuttunut. On tilanteita, joissa auttaja joutuu pelkäämään enemmän väkivaltaa kuin potilaan tilan huononemista tai joissa työnteko vaikeutuu kohtuuttomasti muiden toiminnan seurauksena. Se ei ole hyväksyttävää, ja siksi asiaan on puututtava. Esityksen myötä rikok-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2026 vp

seksi määritellään esimerkiksi se, jos väkivallalla tai uhkauksella estetään poliisin tai ensihoidon toimintaa tai anastetaan heidän käyttämäänsä kalustoa, kuten ambulanssi tai paloauto. Esityksessä ei enää samalla tavalla edellytetä, että työtään tekevä ammattilainen olisi käyttänyt julkista valtaa. Tämä on tärkeä ja oikeudenmukainen täsmennys, sillä ensihoitajat eivät yleensä käytä tehtävissään julkista valtaa, jolloin rikoslain nykyinen erityisuoja ei ole suojellut heitä työssään.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus ei ole itsestäänselvyys. Se vaatii toimeen tarttuvaa viranomaisia, ja nämä viranomaiset tarvitsevat työolot, joissa heidän ei tarvitse pelätä. On meidän velvollisuutemme varmistaa, että pelastajat voivat keskittyä pelastamiseen. Myös valiokunta on nähnyt tämän tärkeänä. Minä itse pidän tärkeänä myös sitä, että Suomi seuraa tässä Ruotsin esimerkkiä, sillä vastaava lainsäädäntömuutos tehtiin heille jo vuonna 2020. Meillä ei ole varaa olla jälkijunassa tilanteessa, jossa uhkat ensihoitajia kohtaan lisääntyvät. Avun saamisen on oltava varmaa ja turvallista.

Arvoisa puhemies! Kuten olen kertonut, turvallisuus on yhteinen asia. Se rakennetaan yhdessä pienin teoin, joilla on suuri merkitys. Tämä esitys on sellainen. Se parantaa kaikkien meidän arkemme turvallisuutta. Jokainen meistä voi luottaa avun saamiseen, kun pelastushenkilöstö voi tehdä työtään turvassa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

19.54 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Valitettavasti on niin, että asenteet pelastushenkilöstöä ja ensihoitoa kohtaan ovat pitkään olleet huonommat. Entistä useampi ensihoitaja joutuu keikalle mennessään käyttämään suojaliivejä, se kuvastaa ehkä tätä nykyhetken tilannetta. Siksi on erittäin tärkeää, että me pystytään tarjoamaan lisää suojaa myöskin muille kuin virkatehtäviä hoitaville poliiseille. Tämän lain myötä tämän suojan piiriin tulee sitten entistä suurempi joukko eli myös pelastus ja ensihoito ja myöskin ne poliisitehtävät, joissa ei käytetä julkista valtaa vaikkapa luvituksen osalta tai muutoin. Tämä on tärkeä osa sitä, että me voimme luottaa siihen, että viranomaisia tässä yhteiskunnassa kunnioitetaan ja että he pystyvät tekemään työtään häiriöttä.

Erityisen tärkeätä, mitä halusin tästä vielä nostaa, on se, että tämä ei tarkoita sitä, että ikään kuin tämän kriminalisoinnin piiriin tulisi vain se, että sen tehtävän pitää kokonaan estyä, vaan riittää, että haittaa sen tehtävän suorittamista vaikkapa estämällä ajoneuvon liikumista tilapäisesti esimerkiksi omalla autolla tai puhkomalla renkaan tai muilla tavoin.

Tämä laki on ollut pitkään näiden viranomaisten etujärjestöjen tavoitteena, ja nyt se lopultakin saadaan tässä eduskunnassa tehtyä. Tästä on tullut paljon kiitosta, ja olen tosi tyytyväinen siitä, että nyt tämä asia lopultakin etenee. Tässä on osittain päällekkäisyyttä nykyisen lainsäädännön kanssa erityisesti poliisin osalta, jossa jo nyt on erityistä suojelua sen virkatehtävän suorittamisen osalta varsinkin väkivaltilanteissa, mutta tätä sovelletaan sitten, mikäli muualta lainsäädännöstä ei löydy omaa lakia. Elikkä tämä on täydentävää lainsäädäntöä viranomaisten suojaksi.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 71/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.